

Solun Yersizyurtsuzlaşması

• Yücel Kayıran • Selçuk Orhan • Nilay Özer • Aydın Çam

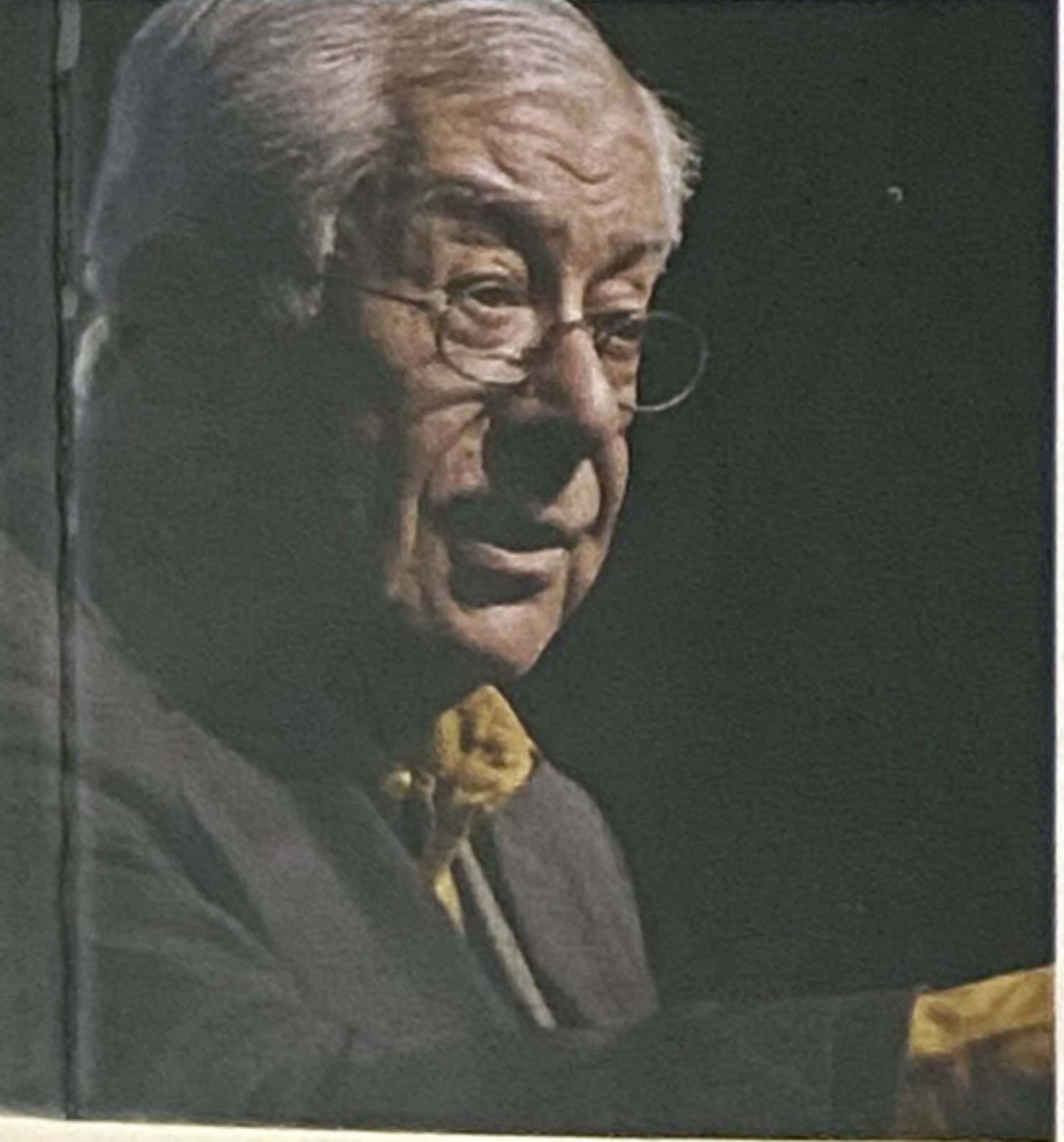
ŞAİRİN HİKÂYESİ

Unutulmuş bir hikâyesiyle Attilâ İlhan
Erol Gökşen

ÇAĞDAŞ SANAT: SAHTEKÂRLIK VE ÜTOPYA ARASINDA **BURAK DELİER** • GÖKÇE OKAY'IN ESERLERİNDE ONTOLOJİK OLUMSALLIKLAR **NİLGÜN TURAL** • ÖDÜLLER, GODOT'LAR, CAMEO'LAR VE BİSİKLET SÜRÜCÜLERİ **İBRAHİM YILDIRIM** • WILHELM JENSEN'DEN METİN ERKSAN'A AŞK VE HAYAL **FATMA SİLA SANDAL** - **ULAŞ BAGER ALDEMİR** • AHMET HAMDİ TANPINAR YA DA KARARSIZLIĞIN GÜZELLİĞİ **FARUK TURİNAV** • NUNC STANS: HAKİKATİN DİLE GETİRİLMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ **AYLİN ANTMEN** • OĞUZ YALIM RESİMLERİNDE ÖZGÜRLÜK **GÜLÜŞ TÜRKMEN** • TÜRKÇE GÜNLÜKLERİ **FEYZA HEPCİLİNGİRLER** • YARALAR VE YAMALAR (4) **MURAT BATMANKAYA** • YENİ ŞİİRLER ARASINDA **ŞEREF BİLSEL** • YENİ ÖYKÜLER ARASINDA **JALE SANCAK** • **ŞİİR** EL-MUTENEBBİ, ŞÜKRÜ ERBAŞ, YUSUF ALPER, MUSTAFA KÖZ, ERSUN ÇIPLAK, SERAP ASLI ARAKLI, KAAAN EMİNOĞLU, ZEYNEP N. TİRYAKI, HALDUN KİBAR, YASEMİN ÇARGIT • **ÖYKÜ** OLVIDO AYŞE AKAN, SERAP KARAKUŞ BESİ, BURCU KARAKELLE • **DESEN** ÖZGE EKMEKÇİOĞLU

+ **KİTAPLAR ARASINDA** "AMASANGA - BİR BAŞKA ADIYLA AMAZON" - TURAN ALİ ÇAĞLAR **EMİNE ŞİMŞEK EMİRAL** • "BİR ROMAN YAZILIYOR - NICKY'Yİ ÖLDÜRMEK" - MAHMUT ŞENOL **KAYA İMRAG** • "ARMAĞAN" - CELAL KADRI KINOĞLU **HANDE BALKIZ** • METİN TURAN İLE "SU ÇİĞLIĞI" ÜZERİNE SÖYLEŞİ **NURDANE ÖZDEMİR SAĞKAN** • SEVİL ÜÇÜNCÜOĞLU İLE "ASAL" ÜZERİNE SÖYLEŞİ **LEVENT KARATAŞ**

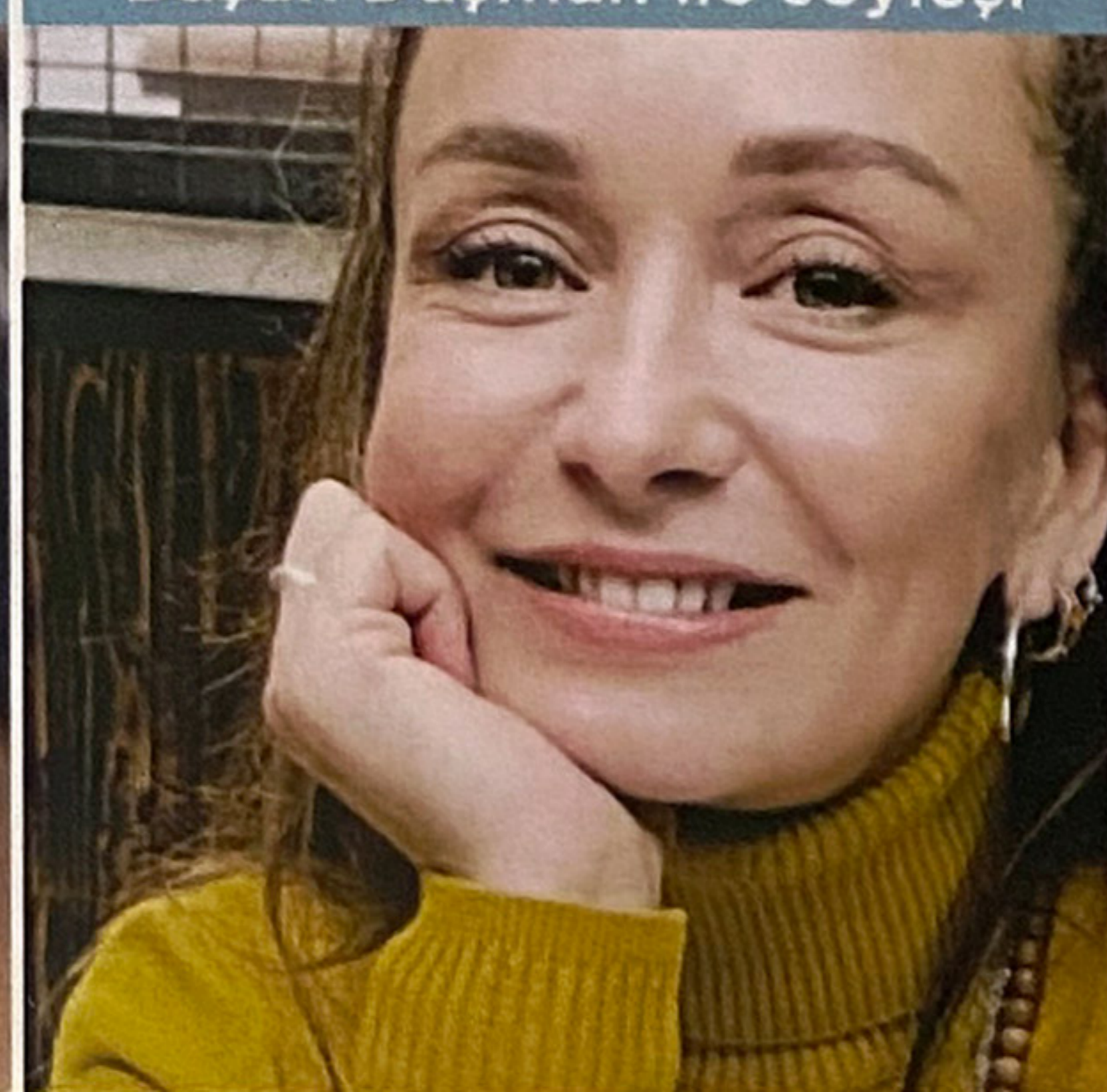
Demir Özlü'nün Gültekin Emre'ye mektupları

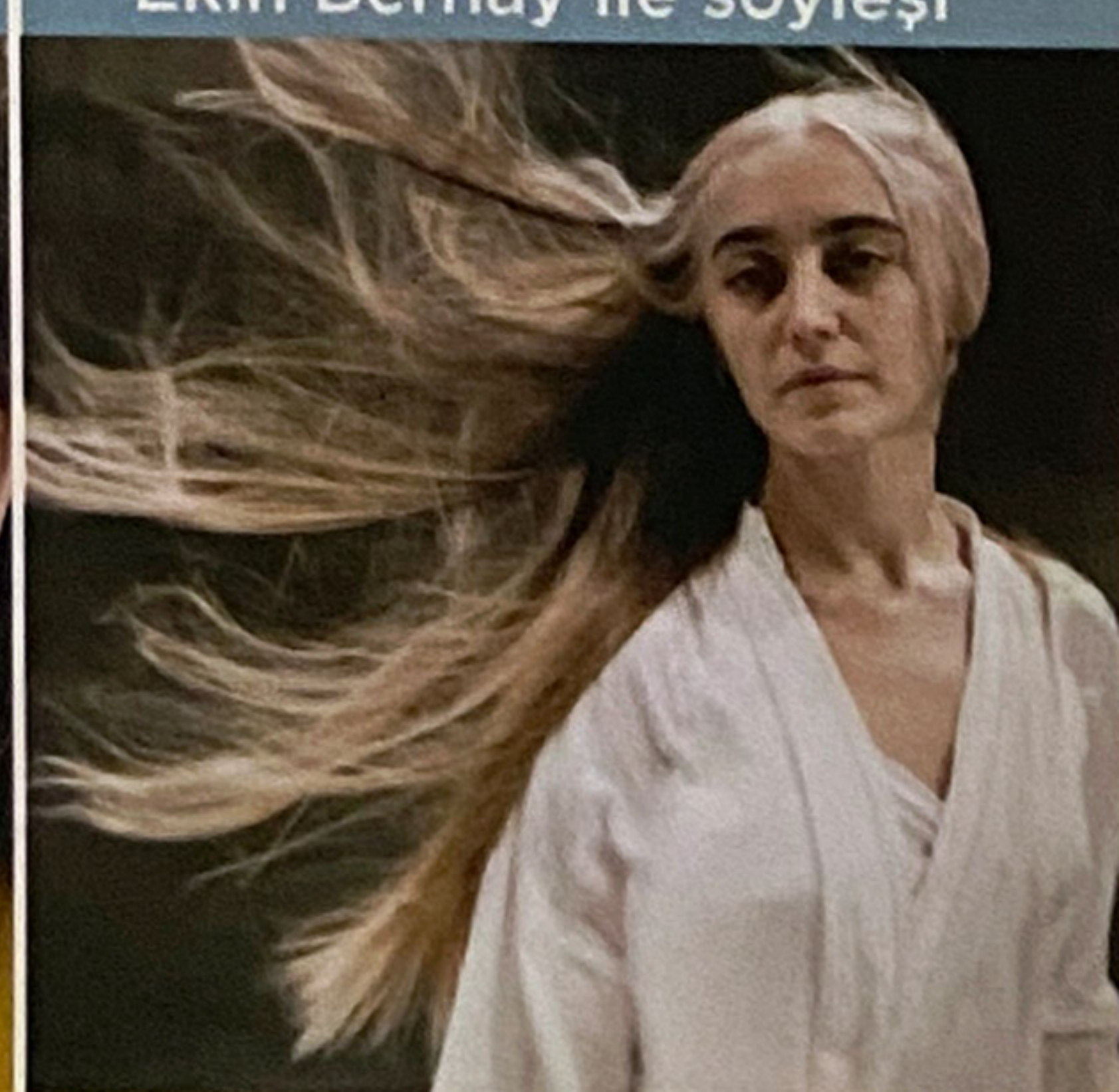
Ayça Güçlüten *Gönül Tufan*

Tiyatro:
Başak Daşman ile söyleşi

Performans Sanatı:
Ekin Bernay ile söyleşi

STİL İÇİNDE FİRAR: OĞUZ YALIM RESİMLERİNDE ÖZGÜRLÜK

GÜLÜŞ TÜRKMEN

Oğuz Yalım kendini ressam değil, iç mimar olarak tanımlıyor. Kanımca böyle derken amacı mütevazı olmak değil: Mesleğinde güttüğü başarı kaygısından sanatsal alanda arınmaya ihtiyaç duyuyor. Çünkü kendi deyimiyle “aldırmadan” çizmek istiyor, “endişesiz”, “tasasız”, “gülümseyerek” ve “incognito” yani kimseye görünmeksizin (Summart, 2021). Ama ne eserleri ne de kişiliği bu görünmezliğe müsaade etmiyor. İzleyiciye kişiselleştirilmiş bir deneyim sunan çalışması, her geleni soyut sahnesine davet ediyor, ona söz hakkı veriyor.

Mimari, her ne kadar bünyesinde pek çok disiplini buluşturan “birinci sanat” (Mourkazel, 2015) olarak betimlense de, sanatçılar ve mimarlar / iç mimarlar arasındaki ilişkinin tarih içinde türlü dönemeçlerden geçtiğini görürüz. De Stijl döneminde Theo van Doesburg’un deyişiyle resim ancak fonksiyonel olduğunda – yani dekoratif amaç taşımadığında – yerini bulur. Aynı dönemin mimarı Robert Mallet-Stevens da ressamı “ölü yüzeylerin ışıkçısı” olarak betimler (Châtelet, 2017). Bu anlayışa göre resim, sanatçıya yapının kendisi tarafından dayatılmalıdır. Wenzel Hablick gibi yüzeylerin nerede başlayıp nerede bittiğinin fark edilmesini zorlaştıran desenler deneysel, El Lissitzky gibi yüzeyler arasında olur olmaz devam eden objeler isyankâr sayılır. Oğuz Yalım’ın

da kurallarla derdi var ama o, kurallara meydan okumaktan ziyade onlarla konuşmayı tercih ediyor.

Orta ve büyük boy tuvallerinde Mark Rothko ya da Karl Benjamin’inkileri andıran geometrik formların ve renk ilişkilerinin yanı sıra, Bedri Rahmi’ninkileri anımsatan yalın figürler var. Ressam olmaya adım attığı yıla dek yaptığı gözlemlerin, okuduğu biyografi ve otobiyografilerin ardından, bir oyun alanı olarak gördüğü tuval üzerinde kendi bilinçdışına düzenli ama plansız yolculuklar yapmayı âdet edinmiş. İç içe geçmiş dokular, birbirinin üzerine eğilmiş çizgiler, rayından çıkmış daireler, devrik basamaklar... Bu öğeler vasıtasıyla ele aldığı konu başlıkları; mevsim değişimi, zihnin yapısı, rüyalar, bedenler, zorlanmalar... Tüm bu mevzular önce bir iç mimarın, sonra kübizmin, asamblajın, dadanın eleğinden geçerek yorumlanmış. Kendi aralarında şaşırtıcı bir tutarlılığa sahip bu üstgerçekçi işlere baktıkça meraklanıyorum: Kendini inkâr eden ressam mı iç mimarı takip etmiş, yoksa iç mimar mı kendini inkâr eden ressamı? Belki de soruyu şu şekilde sormalıyım: Oğuz Yalım’da sanat mı mimariye meydan okuyor, yoksa mimari mi sanata?

Fonksiyonelliğe Mola

Oğuz Yalım kendini sergilerinden birine verdiği isimle “Flaneur” yani münzevi bir kent gezgini olarak betimliyor: Onun için

resim, gündelik hayattan özgürleşmenin ve katı iş kurallarından kurtuluşun yolu. Bir başka sergisine verdiği isimle resim, onun “Kaçış Noktası”. Günlük hayatında bireyi ve toplumu incelemek, insan sağlığının, doğa kanunlarının ve ekonomik güçlüklerin dikte ettiği üretimler yapmak mecburiyetinde iken, bu zorunluluklar tuval önünde kendilerini unutturabilir, sıfırlayabilir. Hiçbir fonksiyonel ihtiyacı karşılama zorunluluğu kalmayan tasarımcı, o zaman sanat için sanat yapabilir. “Bir güzel eser çıkarıldığında onu tekrarlama, çoğaltma, varyasyonlarını üretme ihtiyacı duymuyorum,” diyorsa, hele sipariş üzerine iş yapmayı reddediyorsa, bu şansa gerçekten sahip demektir.

Yola Biçim Veren Flanör

Oğuz Yalım eserleri, içinden geçtiği dönemlere ve birbirinden farklı temalara rağmen aynı elden çıktığını açık ediyor. Yağlıboya tablolar, üç boyutlu asamblajlar, heykeller ve hatta yazılar, çarpıcı ve şaşırtıcı bir bütünlük içindeler. Her birinde rastladığımız esnek, geometrik ve analitik yapı, özenle boş bırakılmış alanlar, ustaca kullanılmış gri tonlarına eşlik eden bazen bir, bazen ise iki ya da üç renkle şekillendirilmiş figürler – evimsi, penceremsi, anahtar deliğimsi, Umut Şumnu’nun deyimiyle “müsvedde mekânlar” – adeta resmin içinde nefes alıyor, bir göz ya da gözüksü aracılığıyla

la etrafı gözlemliyorlar. Gözler bazen bir evin duvarında, bazen yalnız başına. Binalar, sokaklar sahipsiz değil: Oğuz Yalım insan figürlerine de başvuruyor. Fazlası gitmiş, özü kalmış, sadeleştirilmiş Afrika maskelerini andıran figürler.

Bazı konturları birleştirmesi, örneğin bir çizime merdiven olarak başlayıp kapı olarak bitirmesi, tamamen entelektüel bir çabanın sonucu olarak ortaya çıkmış bir yaklaşım. Mimar C. Abdi Güzer, Oğuz Yalım'da "anlamaya ve anlatmaya yönelik bir çaba" görüyor (Flaneur, Summart 2021). Yalım da bu çabanın farkında: "Resmin en başta düşünsel bir yaratım olduğuna inanıyorum," diyor. Bilerek ya da bilmeyerek kullandığı kontur birleştirme tekniği bir

başka meslektaşını, post-kübit mimar Le Corbusier'yi düşünüyor. Sahi, Le Corbusier mi resmi takip ediyor, resim mi Le Corbusier'yi? Konu uzmanı Eric Mouchet, resminin mimarlığını ve şehir plancılığını beslediği -yani Le Corbusier'nin sanatını takip ettiği- kanısında (Piettre, 2015).

Ama Oğuz Yalım kendini ressam değil, flanör olarak görüyor! Eline fırçayı aldığı tek bildiği, o tuvalde hangi temayı işleyeceği. Nasıl yapacağına, ne yönde ilerleyeceğine yol üzerinde karar verecek. Kompozisyon, süreç içinde gelişecek. Yalım bir yazar olsaydı, otomatik yazı tekniğine başvurduğunu söyleyebilirdim. Boş ya da monokrom ("Sarı ile yıkanmış bir gün") tuval üzerine önceden

bilinmeyen bir tabiat, bir şehir, bir ev, bir haleti ruhiye manzarası çizerken, rehbersiz ve töresiz, el yordamıyla ilerliyor. Başvurduğu detaycı yaklaşım kimi eserlerinde çağdaş grafik sanatçılarının ince örüntüleriyle paralel bir hal alıyor. Karışık teknik uyguladığı bazı ampirik, serbest soyut kompozisyonlar, Björk'ün Vespertine albümündeki çizimleriyle popüler hale gelen Matthias Augustyniak ve Michael Amzalog ikilisine göz kırıyor.

De-Formasyon ve Re-Formasyon

Kaygısız bir flanör için bile otomatik resmetme süreci bitene kadar aktif zihinsel katılım sağlamak, düşünmeyi bırakmadan ilerlemek, eğlenceli olduğu kadar yorucu (Ampirik İşler, 17-18-19). Tıpkı öfkelenilen bir olayın ardından kâğıdı kahkaha sesleri ve iri dişli ağızlarla doldurmak gibi. Sonuçta, flanör kimliği içinde bile, Oğuz Yalım'ın entelektüel ve soyutlayıcı yaklaşımı eserlerinden de, kişiliğinden de çıkıp gitmiyor, gidemiyor. Süreç içinde ne çizeceğini bilmemek ve herhangi bir karar almamak onu çocuksu bir dekonstrüksiyonizme götürürken, düşünmeden, el alışkanlığıyla ortaya koyduğu stilize çizgiler ve geometrik figürler kendine has ve dâhiyane bir sadeleştirme becerisini de beraberinde getiriyor. Stil bütünlüğü içinde kendini her zaman ele vermeyen deneysel yaklaşım, Yalım'ın zaman zaman kaleme aldığı haiku tarzı şiirlerinde ve minimalist çizgideki seramik heykellerinde kendini iyiden iyiye gizliyor.

Özgürlüğe Mimari Bakış

Neticede Oğuz Yalım özgürlük talep ediyor, ama özgürlüğünü iç mimar bakışından, ince işçiliğinden, temel malzemelerinden

"Başiboşlar", Oğuz Yalım, 2019

ve kimliğini oluşturan hafızasının kuytu köşelerinden arınmadan elde etmek istiyor ve öyle de yapıyor. Kurallardan kopmak yerine, onları yeniden yorumluyor. Resim onun için yeni bir anlatı biçimi, zihnini resmetme çabası ("Zihnimin Yolculuğu"). Kendisine sunulan yaşam tarzından özgürleşmek istediğinde yeni bir tarzın kurallarını koyuyor. Bu bir dezavantaj değil; bütünlük, anlam ve huzur sunan bir avantaj. Bir resmin geometrik şekilleri arasında sizi içeri davet eden ışık huzmeleri, baktıkça derinleşen mekânlar görürseniz, yol üzerinde kaybolmanıza izin vermeyen, iyi bir dinleyici gibi iç sesinize eşlik eden görünmez bir gücün varlığını hissederseniz –bu bir çizgi de olabilir, yönlendirici bir renk dağılımı da– bir Oğuz Yalım eserine bakıyor olduğunuzu anlayabilirsiniz. Ortaya koyduğu çalışma ister monokrom çizgilerden ibaret bir tablo olsun, isterse üç boyutlu hibrit bir yapı, gezinti hep aynı yere çıkaracak: Kendinize. •

FAYDALANILAN KAYNAKLAR:

Châtelet, A-M. (1999, 21-24 10).

L'Art et le Mur. Les relations entre peintres et architectes au début des années vingt, Publications de l'Institut National de l'Histoire de l'Art.

Mourkazel, J. (2015, 02). "L'Architecture, un art qui embrasse la science", *Hermès, la Revue*, Sayı:72.

Pietre, C. (2015, 12.05). "Le Corbusier est-il un bon peintre?", *Beaux Arts*.

Traits-Dco Magazine (Erişim tarihi: 08.11.2022). *Influence de Mondrian dans l'Architecture*, www.traits-dcomagazine.fr.

Yalım, O. (2017-2018-2019). *Ampirik İşler*.

Yalım, O. (2021). *Flaneur*, Summart.

KAAN EMİNOĞLU

kurşun utandı

Metroda bir adam uzun boylu
Miyoptu besbelli korkuyordu
Ela yeşil arası polis gözleri vardı
Parkasına saklı hırsızdı bakışları
Saçı başı Marmara Depremi
Ağzında bir şarkı yarım İngilizcesi
Kırpikleri yüzünde kötü bir ayrıntı
Belki aynalardan kaçmış
Belki aynasızlara yakalanmıştı
Çok çaresizdi, görmesem inanmazdım
Sel yemiş mazgallar gibi ağlıyordu
Öğrendiğime göre Antep'ten
Fiyakalı bir mektup bekliyordu
Hiç görmemiştim böylesini ızdırabın
Bir silahım olsa kafasına sıkardım
Bilmiyorum bir şey yapılamaz mıydı onun için
Bana kalsa çaresine bakılmıydı bu işin
Tanısanız belki onu hiç sevmezsiniz
Balyoz yemiş duvarlar gibiydi
Çatlaklar arasından sızan sesi
Bilmiyorum neden beni böylesine etkiledi
İçimden bu adamın bir şiiri yazılmalı dedim
Bu adamın şiiri yazılmalı çekiç gibi
Ama bu bir türlü mümkün olmuyordu
Çünkü adam orak gibi yurdunu biçiyordu
Üstelik sıkılmışım başım ağrıyordu
Herif jilet jilet sözümü kesiyordu
Anlattığına göre birkaç acemi tamir görmüştü
İçinde fazla parçalar bulunmuştu
Bilmem ona bu kötülüğü kim yapmıştı
Sormadım çünkü yumruk atar gibi konuşuyordu
Allah'ın belası her şeye bir kulp takıyordu
Bir kadın sevse diğerlerinden nefret ediyordu
Neşesini nerede kaybetti bilmiyordu
Hiç denenmemiş acılar planlıyordu
Mayınlı bir dünyaya dinamit taşıyordu
Karşısına çıksa tüm insanlığı öldürecekti
Allah'tan cinayet işlemekten korkuyordu
Çok çıkmıştı hayattan alacakları
Hesaplıyordu hepsini yasal faizlerle
Arsız iltifatları, haya sahibi endazelerde
Malûm günahları malûm terazilerde
Acemiliklerini yüklenip de tartıyordu
Ne sigara ne içki içiyordu
Bana kalsa ayyaşın tekine benziyordu
Yine de ölmeyi hak etmiyordu
Kezzap kezzap ilerleyen bir pazartesi
Yüzüne tükürmüşlerdi delikli demiri
Tam bir dakika sürmüştü devrilmesi
Yamalı pantolonundan fıskırıyordu yokluk
En çok da demir yanlgılarında beliren
Yine de ölürken bir heykel gibi diken diken
Nasıl atıldım ben bu bedene diyen
Kurşun, kurşunluğundan utanıyordu